

Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru PERIOPERAČNÍ PÉČE

1	Cíl specializačního vzdělávání.....	2
2	Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání	2
3	Učební plán	3
	3.1 Učební osnova základního modulu	3
	3.2 Učební osnovy odborných modulů – povinné	6
	3.3 Schopnosti a dovednosti po absolvování odborných modulů.....	23
4	Hodnocení výsledků vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání	24
5	Profil absolventa.....	25
	5.1 Charakteristika výstupních vědomostí, dovedností a postojů, tj. profesních kompetencí, pro které absolvent/ka specializačního vzdělávání získal/a způsobilost	25
6	Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť.....	26
	6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště	26
7	Tabulka modulů	28
8	Seznam doporučených zdrojů.....	29

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání v oboru **Perioperační péče** je získání specializované způsobilosti s označením odbornosti Sestra pro perioperační péči, a to osvojením si potřebných teoretických znalostí, praktických dovedností, návyků týmové spolupráce i schopnosti samostatného rozhodování pro činnosti stanovené platnou legislativou.

2 Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru Perioperační péče je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání všeobecné sestry dle zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 96/2004 Sb.“).

Specializační vzdělávání nemusí být uskutečňováno při výkonu povolání, účastník vzdělávání však musí před přihlášením se k atestační zkoušce splnit dobu výkonu povolání stanovenou § 56 odst. 6 zákona č. 96/2004 Sb.

Část specializačního vzdělávání (základní modul) lze absolvovat distanční formou studia, např. metodou e-learningu.

Optimální doba specializačního vzdělávání je 18 – 24 měsíců, kterou lze prodloužit nebo zkrátit při zachování počtu hodin vzdělávacího programu. V případě, že celková délka specializačního vzdělávání se od celodenní průpravy liší, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Vzdělávací program obsahuje celkem 560 hodin teoretického vzdělávání a praktické výuky. Praktická výuka tvoří alespoň 50 % celkového počtu hodin, včetně odborné praxe na pracovištích akreditovaného zdravotnického zařízení v rozsahu stanoveném tímto vzdělávacím programem. Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit ve více akreditovaných zařízeních, pokud je nezajistí v celém rozsahu akreditované zařízení, kde účastník vzdělávání zahájil. Akreditovaná pracoviště disponují náležitým personálním, materiálním a přístrojovým vybavením.

Vzdělávací program zahrnuje modul základní a moduly odborné se stanoveným počtem kreditů, přičemž ukončení každého modulu je realizováno hodnocením úrovně dosažených výsledků vzdělávání.

Podmínkou pro získání specializované způsobilosti v oboru Perioperační péče je:

- zařazení do oboru specializačního vzdělávání,
- výkon povolání v příslušném oboru specializačního vzdělávání minimálně 1 rok z období 6ti let v rozsahu minimálně ½ stanovené týdenní pracovní doby nebo minimálně 2 roky v rozsahu minimálně pětiny stanovené týdenní pracovní doby do data přihlášení se k atestační zkoušce,
- absolvování teoretické výuky,
- absolvování povinné odborné praxe v rozsahu stanoveném vzdělávacím programem,

- získání stanoveného počtu kreditů určených vzdělávacím programem,
- úspěšné složení atestační zkoušky.

3 Učební plán

Nedílnou součástí vzdělávacího programu je vedení Logbooku o průběhu specializačního vzdělávání a záznamu o provedených výkonech v rámci celé odborné praxe na vlastním (zvoleném nebo určeném) pracovišti a pracovišti akreditovaného zařízení pro praktickou část vzdělávacího programu. Počet výkonů uvedených v kapitole 3.2. *Učební osnovy odborných modulů – povinné, seznam výkonů* je stanoven jako minimální, aby účastník specializačního vzdělávání zvládl danou problematiku nejen po teoretické, ale i po stránce praktické.

3.1 Učební osnova základního modulu

Základní modul ZM	Organizační a metodické vedení specializované ošetrovatelské péče	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	5 dnů teoretické výuky, tj. 40 hodin	
Počet kreditů	20	
Cíl:	Vybavit účastníka specializačního vzdělávání znalostmi potřebnými k organizačnímu a metodickému vedení ošetrovatelské péče.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Vzdělávání dospělých	Úvod do problematiky. Zásady vzdělávání dospělých, cíle, vedení, motivační faktory, hodnocení účastníků SV.	4
Právní problematika ve zdravotnictví	Základní zákonné a prováděcí předpisy ve zdravotnictví. Práva a povinnosti zdravotnických pracovníků. Povinná mlčenlivost. Právní odpovědnost ve zdravotnictví.	3
Moderní management v ošetrovatelské péči	Management a role manažera. Klíčové role a funkce vedoucího pracovníka ve zdravotnictví. Leadership a role lídra. Firemní kultura. Strategický management. Management změn. Management času. Budování a řízení pracovního týmu. Personální management a rozvoj lidských zdrojů.	3
Kvalita a bezpečí zdravotní péče	Strategické řízení kvality zdravotní péče. Indikátory kvality ošetrovatelské péče a jejich sledování. Standardy ošetrovatelské péče, správné vedení zdravotnické dokumentace. Řízení rizik a prevence nežádoucích událostí ve zdravotnických zařízeních včetně sledování a vyhodnocení. Externí a interní kontrola kvality.	4
Interpersonální dovednosti sestry	Podpůrné techniky zvládnání pracovní zátěže, podpůrné techniky v komunikaci s agresivním	4

specialistky	pacientem, komunikace se zvláštními skupinami pacientů. Etický přístup k pacientům a jejich blízkým s ohledem na věk a charakter onemocnění. Identifikace faktorů ovlivňujících kvalitu života pacientů.	
Edukace	Edukace pacientů a jiných osob. Specifika edukace dětí, seniorů, cizinců a zvláštních skupin nemocných. Tvorba edukačních materiálů. Zásady moderní prezentace.	4
Průzkumné a výzkumné šetření v ošetrovatelství	Charakteristika, specifika a význam ošetrovatelského výzkumu. Techniky výzkumu, výzkumný proces a jeho fáze, etapy výzkumné práce. Volba a způsob vyhledávání vhodných témat. Etika výzkumu. Prezentace výsledků, aplikace poznatků do praxe.	5
Vybraná problematika veřejného zdraví	Vymezení problematiky veřejného zdraví, determinanty zdraví a jejich aktuální situace v ČR, aktuální zdravotní politika v evropském kontextu.	2
	Radiační ochrana – ionizující záření, jeho základní druhy a vlastnosti, nepříznivé účinky ionizujícího záření, radiační zátěž obyvatel, způsoby ochrany před ionizujícím zářením, zásady pro pobyt v prostorách se zdroji ionizujícího záření, legislativa v oblasti radiační ochrany, odpovědnost při využívání zdrojů ionizujícího záření.	2
	Problematika závislostí – škodlivé užívání návykových látek (NL) a závislostí na NL v ČR. Přehled NL zneužívaných v ČR a jejich vlastností, zdravotní a právní aspekty související se zneužíváním NL a závislostí na NL.	2
Krizový management ve zdravotnictví	Mimořádné události a katastrofy (typy katastrof, definice katastrofy a medicíny katastrof, spektrum postižení). Krizová připravenost (definice, legislativní zázemí, orgány krizového řízení a jejich úkoly, organizace ve zdravotnictví, základní pojmy, plán krizové připravenosti zdravotnických zařízení). Hromadný výskyt postižených (základní pojmy, zdravotnický záchranný řetězec, zdravotnická záchranná služba, traumatologický plán nemocnice – základní úkoly, organizace práce při hromadném příjmu, třídění pacientů). Evakuace nemocnic (zásady evakuace, evakuační plán). Ochrana obyvatelstva (definice a základní pojmy, hlavní zásady, prostředky individuální ochrany, základní vybavení domácnosti, informování obyvatelstva, vzdělávání)	3

Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba	4
Výsledky vzdělávání	<p>Absolvent/ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zná zásady vzdělávání dospělých, • umí rozeznat a posoudit neetické a protiprávní chování spolupracovníků a vyhodnotit jeho důsledky, • zná základní zákonné a prováděcí předpisy ve zdravotnictví a je si vědoma právní odpovědnosti ve zdravotnictví, • umí vysvětlit význam pojmu management, řízení a vedení, popsat a vysvětlit kulturu organizace a její význam, • chápe nutnost vlastního odborného růstu a rozvoje, • umí rozpoznat své postoje, přístupy, způsob komunikace při personální práci, při efektivním hospodaření a při zjišťování potřeb a přání pacientů a jejich rodin, • uvědomuje si neustálou potřebu zvyšování kvality práce a spolupráce, • zná zásady prevence pochybení ve zdravotnické praxi, • zná vybranou problematiku edukace pacientů, • navrhuje a vypracovává plány edukace pacientů, případně rodinných příslušníků a jiných osob, • postupuje dle moderních a vědecky ověřených metod, podílí se na výzkumných šetřeních a projektech, • zná účinky ionizujícího záření, systém radiační ochrany, zásady pro uplatňování požadavků radiační ochrany a praktické metody ochrany, • zná základy krizového managementu a umí se podílet na přechodu činností zdravotnického zařízení ze standardních podmínek do činností za podmínek nestandardních. 	
Způsob ukončení modulu	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, apod.) 	

3.1.1 Schopnosti a dovednosti po absolvování základního modulu

Absolvent/ka základního modulu je připraven/a:

- podílet se na kontinuálním zvyšování kvality a bezpečnosti ošetrovatelské péče,
- koordinovat práci členů ošetrovatelského týmu,
- hodnotit kvalitu ošetrovatelské péče,
- identifikovat faktory ovlivňující kvalitu života pacientů,
- provádět průzkumná a výzkumná šetření,
- navrhovat a vypracovávat plány edukace pacientků, blízkých osob,
- připravovat edukační materiály.

3.2 Učební osnovy odborných modulů – povinné

Cíl: Připravit všeobecnou sestru pro požadované činnosti konkrétního oboru specializace.

3.2.1 Učební osnova odborného modulu OM 1

Odborný modul – OM 1	Role sestry v perioperační péči	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	10 dnů teoretické výuky, tj. 80 hodin 3 dny odborné praxe (2 dny sterilizace, 1 den anestézie), tj. 24 hodin	
Počet kreditů	43 (40 kreditů za teoretickou část, 3 kredity za praktickou část)	
Cíl OM 1	Vybavit všeobecnou sestru základními vědomostmi a dovednostmi a připravit ji tak pro poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče u pacienta, který podstupuje operační léčbu nebo vyšetření v perioperačním prostředí.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Úvod do problematiky	Úvod do problematiky jednotlivých tematických celků OM 1.	2
Role sestry v perioperační péči	Kategorie zdravotnických pracovníků v oboru perioperační péče, chirurgický tým. Vzdělání, kompetence a role perioperační sestry.	4
Organizačně provozní problematika operačního traktu	Umístění, prostorové uspořádání, stavebně technické, a technologické vybavení operačních traktů, centrálních sterilizací a přísálových sterilizací.	2
	Organizace a řízení operačního traktu - organizační struktura, náplně práce a harmonogramy práce operačního traktu. Efektivita provozu operačního traktu - rozpočet, využití jednotlivých operačních sálů, přístrojů, náklady na spotřební materiál.	4
	Zdraví a bezpečí pacienta a personálu - rizika perioperačního prostředí, provozu a perioperačního procesu a jejich prevence (bezpečnost pacienta – perioperační bezpečnostní procedura, IMCHV, bezpečnost personálu - nemoci z povolání, pracovní úrazy a jejich prevence). Radiační ochrana.	7
	Dokumentace v perioperační péči a její význam.	1
Hygiena, mikrobiologie a epidemiologie v perioperační péči	Zákonné normy ve vztahu k hygienickým požadavkům na provoz zdravotnických zařízení.	1
	Nemocnice jako ekologický systém. Manipulace s odpadem a jeho likvidace.	1

	Čisté prostory v rámci operačního traktu - požadavky na pracoviště podle tříd čistoty a hygienicko-epidemiologických rizik.	1
	Nozokomiální nákazy a bariérové ošetrovací techniky jako prevence nozokomiálních nákaz v perioperačním prostředí. Profesionální nákazy v perioperačním prostředí a prevence profesionálních nákaz. (IMCHV – vznik, prevence). Vybrané infekční onemocnění se závažným průběhem. MRSA, řešení septických komplikací, bariérový režim. Klasifikace chirurgických ran (operačních výkonů) dle míry mikrobiální kontaminace.	5
Základy dezinfekce, dekontaminace a sterilizace ZP	Transport kontaminovaných zdravotnických prostředků (dále jen ZP), dezinfekce a čištění ZP, setování ZP a obaly a obalové systémy v předsterilizační přípravě.	4
	Vyšší stupeň dezinfekce. Sterilizace ZP, transport a uložení sterilních ZP.	4
Základy anesteziologie a resuscitace	Farmakologie související s anestézií, kardiopulmonální resuscitací (dále jen KPR), manipulace s léky, skladování a jejich likvidace.	1
	Základy anesteziologie. Anesteziologický přístroj včetně příslušenství, jeho obsluha a údržba.	1
	Perioperační proces anesteziologické péče - příprava pacienta na anestézii, zajištění průchodnosti dýchacích cest, udržování anestézie, ukončení anestézie. Dokumentace a hlášení v anesteziologii. Pooperační péče, šok a prevence pooperačních komplikací.	2
	Základní KPR a rozšířená v krizových situacích na operačním sále.	4
Základy ošetrovatelské perioperační péče	Univerzální instrumentarium, základní přístrojové vybavení, šicí materiál, chirurgické jehly, implantáty, rouškovací systémy, ochranný oděv a další ZP, materiály a pomůcky v perioperačním procesu.	16
	Pacient v perioperačním procesu - edukace pacienta v perioperační péči, příjem pacienta na operační sál (dále jen OS), bezpečnostní opatření, polohování a fixace pacienta, antiseptika operačního pole, zarouškování pacienta, péče o operační ránu a drenáže bezprostředně po operačním výkonu, předávání pacienta na oddělení.	8
	Odběry biologického materiálu	2

	v perioperačním prostředí.	
	Etika perioperační péče.	2
	Personál v perioperačním procesu - průchod filtrem, hygienické zabezpečení rukou v perioperační péči, včetně chirurgické dezinfekce rukou, oblékání operačních plášťů a operačních rukavic.	3
	Perioperační péče v roli instrumentářky, obíhající sestry (cirkulující sestry) a nástrojové (sterilizační) sestry - zásady a činnosti. Příprava operačního sálu k operačnímu výkonu.	3
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	2
Výsledky vzdělávání	<p>Absolvent/ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se orientuje v legislativě, činnostech a kompetencích sestry pro perioperační péči, • umí vysvětlit význam týmové spolupráce v oboru perioperační péče a své postavení v chirurgickém týmu, • popíše a zdůvodní základní hygienické, stavebně technické a bezpečnostní požadavky na výstavbu a provoz operačního traktu a centrální sterilizace, • popíše možnosti řízení operačního traktu a centrální sterilizace, uvede náplně práce v perioperačním prostředí z různých hledisek, popíše a vysvětlí funkci náplně práce a harmonogramu práce, • orientuje se v požadavcích na efektivitu práce v perioperační péči, • vyjmenuje a zdůvodní bezpečnostní rizika perioperačního prostředí, provozu a perioperačního procesu, zároveň uvede preventivní opatření na ochranu a bezpečnost pacienta, všech přítomných v perioperačním prostředí, • vyjmenuje používanou dokumentaci v perioperační péči, charakterizuje dokumentaci perioperačního ošetrovatelského procesu a uvede a zdůvodní pro koho a pro jaké oblasti má dokumentace v perioperační péči význam, • vyjmenuje, orientuje se a vyhledá potřebné informace v zákonných normách, které se vztahují k předcházení vzniku a šíření nozokomiálních nákaz a k hygienickým požadavkům v perioperačním prostředí, • definuje nozokomiální nákazy, popíše podmínky jejich šíření v perioperačním prostředí a uvede a zdůvodní způsoby vytváření a udržování aseptického prostředí (bariérové ošetrovací techniky), • orientuje se ve vybraných infekčních onemocněních a uvědomuje si důležitost bariérových ošetrovacích technik a dalších preventivních opatření v prevenci nozokomiálních a profesionálních nákaz, • klasifikuje chirurgické rány podle mikrobiální kontaminace, uvede jejich charakteristiku a vysvětlí význam členění chirurgických ran pro péči o pacienta v perioperačním prostředí, • vyjmenuje nejčastější odběry biologického materiálu 	

	<p>v perioperačním prostředí, uvede a zdůvodní zásady a nejčastější chyby při odběru, manipulaci a transportu biologického materiálu,</p> <ul style="list-style-type: none"> • volí, řídí a podílí se na procesu předsterilizační přípravy a sterilizace ZP dle stanovených zásad a provozního řádu, • orientuje se v základech anesteziologické ošetrovatelské péče, • poskytuje základní KPR a orientuje se v problematice rozšířené KPR, • vyjmenuje základní přístrojové vybavení operačního traktu, zásady zacházení s ním, popíše údržbu a bezpečnostní opatření při jejich použití, vysvětlí pojem „atest“ a uvede jeho význam v perioperační péči, • vyjmenuje základní požadavky na operační stoly, přídatná zařízení, včetně zásad zacházení s nimi, popíše údržbu a bezpečnostní opatření při jejich použití, • vyjmenuje a zdůvodní požadované vlastnosti na instrumentarium, uvede materiály, ze kterých jsou vyrobeny, druhy možných korozí, včetně příčin a preventivních opatření, pojmenuje a kategorizuje jednotlivé nástroje z různých hledisek a uvede jejich vhodné použití, • vyjmenuje a zdůvodní požadované vlastnosti na šicí materiály a chirurgické jehly, včetně jejich kategorizace z různých hledisek a uvede jejich vhodné použití, • uvede součásti ochranného oděvu (nesterilního, sterilního) určeného pro operační trakt, požadované vlastnosti a jejich význam, včetně používaných materiálů ve zdravotnické praxi, jejich výhody a nevýhody, • vyjmenuje a popíše fáze perioperační péče o pacienta v perioperačním prostředí, včetně stanovených zásad a zdůvodní jejich dodržování v jednotlivých fázích perioperační péče, • vyjmenuje a popíše fáze přípravy operačního týmu k operačnímu výkonu, včetně obecně uznávaných zásad a zdůvodní jejich dodržování v jednotlivých fázích přípravy, • popíše a vysvětlí problematiku základů vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče poskytované pacientovi bezprostředně před, v průběhu a bezprostředně po operačním výkonu v roli instrumentářky a zdůvodní dodržování bezpečnostních opatření a zásad asepse při jejím poskytování, • popíše a vysvětlí problematiku základů vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče poskytované pacientovi bezprostředně před, v průběhu a bezprostředně po operačním výkonu v roli cirkulující (obíhající) sestry a zdůvodní dodržování bezpečnostních opatření a zásad asepse při jejím poskytování, • popíše a vysvětlí problematiku základů nepřímé specifické ošetrovatelské perioperační péče poskytované pacientovi bezprostředně před, v průběhu a bezprostředně po operačním výkonu v roli sterilizační (nástrojové) sestry a zdůvodní dodržování bezpečnostních opatření a zásad asepse při jejím poskytování.
--	---

Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Transport a příjem kontaminovaných ZP na CS		1
Ruční dezinfekce a mechanická očista		1
Obsluha mycího a dezinfekčního automatu		1
Obsluha ultrazvukového přístroje k dočišťování instrumentaria		1
Kontrola, setování a balení ZP		1
Obsluha parního sterilizačního přístroje, včetně kontroly, vyhodnocení a vedení dokumentace sterilizačního procesu		1
Obsluha přístroje pro sterilizaci termolabilních ZP (formaldehyd, etoxen, plasma), včetně kontroly, vyhodnocení a vedení dokumentace sterilizačního procesu		1
Distribuce, transport a předávání sterilních ZP, včetně kontroly a vedení patřičné dokumentace		1
Edukace pacienta před operačním výkonem v rámci svých kompetencí		1
Příprava a kontrola anesteziologického přístroje před operačním výkonem		1
Příjem pacienta na operační oddělení		1
Příprava pacienta k celkové anestézii		1
Příprava ZP, potřebného zdravotnického materiálu a pomůcek a asistence u endotracheální intubace		1
Péče o pacienta po celkové anestézii		1
Příprava ZP, potřebného zdravotnického materiálu a pomůcek a asistence u epidurální anestézie		1
Péče o pacienta po epidurální anestézii		1
Předání pacienta z operačního oddělení na lůžkové oddělení		1
Způsob ukončení modulu:	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, simulace výkonů na modelu, apod.), splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 1. 	

3.2.2 Učební osnova odborného modulu OM 2

Odborný modul – OM 2	Perioperační péče o pacienta ve vybraných oborech (všeobecné chirurgii, hrudní, kardiochirurgii a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii)	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	10 dnů teoretické výuky, tj. 80 hodin 12 dnů odborné praxe, tj. 96 hodin, z toho: 3 dny, tj. 24 hodin na OS všeobecné chirurgie 2 dny, tj. 16 hodin na OS gynekologicko porodnických 1 den, tj. 8 hodin na OS hrudní chirurgie 1 den, tj. 8 hodin na OS oční chirurgie 1 den, tj. 8 hodin na OS plastické chirurgie 1 den, tj. 8 hodin na OS urologie 1 den, tj. 8 hodin na OS dětské chirurgie 2 dny, tj. 16 hodin na OS kardiochirurgie a cévní chirurgie a angiologie 5 dnů odborné praxe na pracovišti akreditovaného zařízení, tj. 40 hodin	
Počet kreditů	67 (40 kreditů za teoretickou část, 12 kreditů za praktickou část, 15 kreditů za praktickou část v akreditovaném zařízení)	
Cíl OM 2	Připravit všeobecnou sestru pro poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče u pacienta podstupujícího operační léčbu nebo vyšetření ve vybraných oborech (všeobecné chirurgii, hrudní, kardiochirurgii a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii).	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Úvod do problematiky	Úvod do problematiky jednotlivých tematických celků OM 2.	1
Úvod do vybraných oborů (všeobecné chirurgie, hrudní, kardiochirurgie a cévní, urologie, gynekologie a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgie).	Vymezení ve vybraných oborů (všeobecné chirurgie, hrudní, kardiochirurgii a cévní, urologie, gynekologie a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgie) - operační postupy, techniky, technické principy.	3
ZP ve všeobecné chirurgii hrudní, kardiochirurgii a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii.	Přístrojová technika, klasické a miniinvazivní instrumentarium, šicí materiál, implantáty, staplery a další zdravotnické prostředky a pomůcky používané ve vybraných oborech (všeobecné chirurgii, hrudní, kardiochirurgii a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii).	2

Specifika perioperační péče u vybraných operačních výkonů	Zvláštnosti anestézie, poloh pacienta, přípravy operačního pole a rouškování pacienta, včetně bezprostřední předoperační a pooperační péče u vybraných operačních výkonů a nejčastější odběry biologického materiálu ve vybraných oborech (všeobecné chirurgii, hrudní, kardiouchirurgii a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii).	4
Operační výkony ve všeobecné chirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných ve všeobecné chirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě ve všeobecné chirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky ve všeobecné chirurgii .	2
	Operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů ve všeobecné chirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky. Operace na břišní stěně a tříselném kanálu - kýly, náhlé příhody břišní (akutní apendicitida, peritonitida, ileózní stavy, krvácení do zažívacího traktu), operace v oblasti bráničního hiátu a abdominálního jícnu, operace žaludku a duodena, operace na tenkém střevě a tlustém střevě, operace v oblasti anální krajiny, operace jater, žlučníku a žlučových cest, operace slinivky břišní a sleziny, operace mléčné žlázy, operace štítné žlázy, nejčastější minimálně invazivní operace v digestivní chirurgii.	4
Operační výkony v hrudní chirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v hrudní chirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v hrudní chirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v hrudní chirurgii.	2
	Operace v hrudní chirurgii: hrudní punkce a drenáž, operace plic a tracheobronchiálního stromu, operace na hrudním jícnu, operace mediastina, nejčastější minimálně invazivní	4

	operace v hrudní chirurgii.	
Vybrané operační výkony v kardiochirurgii a cévní chirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v kardiochirurgii a v cévní chirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v kardiochirurgii a v cévní chirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů, přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v kardiochirurgii a v cévní chirurgii.	1
	Operace v cévní a transplantační chirurgii: nitrohruční operace na vegetativních nervech a lumbální sympatektomie, operace varixů dolních končetin, operace na tepenném a portálním systému, multiorgánový odběr orgánů a transplantace ledviny.	2
Vybrané operační výkony v intervenční angiologii a radiologii	Úvod do oboru intervenční angiologie a radiologie.	1
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v intervenční angiologii a radiologii.	2
Vybrané operační výkony v urologii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v urologii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v urologii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v urologii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v urologii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace močových cest, operace močového měchýře, operace ledvin, operace prostaty.	4
Vybrané operační výkony v gynekologii a porodnictví	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v gynekologii a porodnictví.	1

	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v gynekologii a porodnictví.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v gynekologii a porodnictví.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v gynekologii a porodnictví - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace na adnexech, operace na děloze, poševní operace, císařský řez, extrakce (vybavení) plodu.	4
Vybrané operační výkony v oční chirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v oční chirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v oční chirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v oční chirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v oční chirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky, operace katarakty, operace glaukomu, operace strabismu, enukleace oka, transplantace rohovky, operace při poranění oka.	4
Vybrané operační výkony v plastické a rekonstrukční chirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v plastické a rekonstrukční chirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v plastické a rekonstrukční chirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů, přehled a charakteristika operačních přístupů, techniky v plastické a rekonstrukční chirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v plastické a rekonstrukční chirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup,	4

	komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky. Operace v plastické chirurgii: autotransplantace kůže, přenos dermoepidermálního štěpu, přenos kůže v celé tloušťce, laloková plastika, operace obličejových rozštěpů, rinoplastika, augmentace prsů, operace venter pendulus, operace Dupuytrenovy kontraktury ruky. Chirurgická terapie popálenin: příjmové ošetření těžce popáleného pacienta, léčba popáleninového šoku, převaz, transplantace a rekonstrukční techniky u popáleného.	
Vybrané operační výkony v dětské chirurgii	Zvláštnosti operačních výkonů v dětské chirurgii, patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě.	2
	Přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v dětské chirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v dětské chirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace náhlých příhod břišních v dětské chirurgii, operace vrozených vad.	4
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	6
Výsledky vzdělávání	<p>Absolvent/ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v organizaci, struktuře a provozu operačního traktu, • využívá znalosti kompetencí sestry pro perioperační péči při poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče jako člen chirurgického týmu, • uvědomuje si rizika perioperačního prostředí, provozu a perioperačního procesu a zajišťuje dle stanovených zásad ochranu a bezpečnost pacienta a všech přítomných v perioperačním prostředí ve spolupráci s víceoborovým týmem, • dokumentuje vysoce specializovanou ošetrovatelskou perioperační péči dle uznávané struktury a uvědomuje si význam dokumentace v perioperační péči, • zvládá KPR v rizikových situacích perioperačního prostředí jako člen resuscitačního týmu v rámci svých kompetencí, • orientuje se v přístrojovém vybavení, instrumentariu, implantátech a dalších ZP, materiálech a pomůckách používaných na operačních sálech a systematicky je zajišťuje, volí a připravuje k operačnímu výkonu dle potřeb operačního týmu, zásad asepse a ve vztahu k bezpečnosti a ochraně zdraví, • poskytuje přímou i nepřímou vysoce specializovanou 	

	<p>ošetřovatelskou perioperační péčí pacientovi efektivně a dle zásad asepse a zásad perioperační péče v roli instrumentářky, cirkulující (obíhající) a sterilizační (nástrojové) sestry,</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v anatomii a funkci orgánů a orgánových systémů operovaných ve vybraných oborech (všeobecná chirurgie, hrudní, kardiochirurgie a cévní, angiologie, urologie, gynekologie a porodnictví, oční, plastická a dětská chirurgie) a dokáže je využít při poskytování perioperační péče v roli instrumentářky, • zná patofyziologické stavy a orientuje se v diagnostických metodách, které se vztahují k jednotlivým patofyziologickým stavům ve vybraných oborech (všeobecná chirurgie, hrudní, kardiochirurgie a cévní, angiologie, urologie, gynekologie a porodnictví, oční, plastická a dětská chirurgie.), • má přehled o operačních výkonech a specifických aspektech konkrétních operačních výkonů ve vybraných oborech (všeobecná chirurgie, hrudní, kardiochirurgie a cévní, angiologie, urologie, gynekologie a porodnictví, oční, plastická a dětská chirurgie) a využívá tyto znalosti při poskytování vysoce specializované ošetřovatelské perioperační péče pacientovi, a to v roli instrumentářky, cirkulující (obíhající) a sterilizační (nástrojové) sestry, • zná operační postupy a techniky, musí být schopná dočasně, nebo i trvale zastoupit asistujícího lékaře – pokud budou perioperačním sestrám vymezeny tyto kompetence, • orientuje se v krizových situacích souvisejících se zajištěním provozu na operačních sálech.
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Poskytování vysoce specializované ošetřovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu ve všeobecné chirurgii	2
Poskytování vysoce specializované ošetřovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvazivního operačního výkonu ve všeobecné chirurgii	2
Poskytování vysoce specializované ošetřovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu ve všeobecné chirurgii	2
Poskytování vysoce specializované ošetřovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného miniinvazivního operačního výkonu ve všeobecné chirurgii	2
Poskytování vysoce specializované ošetřovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v hrudní chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetřovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v hrudní chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetřovatelské perioperační péče	1

pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v kardiochirurgii a cévní chirurgii	
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvazivního operačního výkonu v kardiochirurgii a cévní chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v urologii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného miniinvazivního operačního výkonu v urologii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientce v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v gynekologii a porodnictví	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientce v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v gynekologii a porodnictví	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v oční chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v oční chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v plastické a rekonstrukční chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v plastické a rekonstrukční chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v dětské chirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v dětské chirurgii	1
Způsob ukončení modulu:	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, simulace výkonů na modelu, apod.), splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 2.

3.2.3 Učební osnova odborného modulu OM 3

Odborný modul – OM 3	Perioperační péče o pacienta ve vybraných oborech (ortopedie, traumatologie, neurochirurgie, ORL, stomatochirurgie, dětská ortopedie, traumatologie a neurochirurgie)	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	10 dnů teoretické výuky, tj. 80 hodin 10 dnů odborné praxe, tj. 80 hodin, z toho: 2 dny, tj. 16 hodin na ortopedických OS 3 dny, tj. 24 hodin na traumatologických OS 2 dny, tj. 16 hodin na OS dětské ortopedie, neurochirurgie a traumatologie 1 den, tj. 8 hodin na neurochirurgických OS 1 den, tj. 8 hodin na ORL OS 1 den, tj. 8 hodin na stomatochirurgických OS 5 dnů odborné praxe na pracovišti akreditovaného zařízení, tj. 40 hodin	
Počet kreditů	65 (40 kreditů za teoretickou část, 10 kreditů za praktickou část, 15 kreditů za praktickou část v akreditovaném zařízení)	
Cíl OM 3	Vybavit všeobecnou sestru základními vědomostmi a dovednostmi a připravit ji tak pro poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče u pacienta, který podstupuje operační léčbu nebo vyšetření v perioperačním prostředí	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Úvod do problematiky	Úvod do problematiky jednotlivých tematických celků OM 3.	2
Úvod do problematiky chirurgických oborů a disciplín	Klasifikace chirurgických výkonů z různých hledisek, operační indikace, základy operační techniky.	3
	Přístrojová technika, instrumentarium, šicí materiál, implantáty a další zdravotnické prostředky a pomůcky používané ve vybraných oborech.	5

Vybrané operační výkony v traumatologii	Topografická anatomie a funkce pohybového ústrojí ve vztahu k operačním výkonům v traumatologii.	1
	Klasifikace zlomenin, klasifikace poranění měkkých tkání, diagnostika a indikace k operační léčbě.	2
	Zásady osteosyntézy, druhy a techniky jednotlivých druhů osteosyntéz, přehled a charakteristika operačních přístupů v traumatologii.	4
	Komplikace léčení zlomenin - paklouby, infekce, defekty kostí.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v traumatologii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace diafyzárních zlomenin - nitrodřeňová, osteosyntéza, LCP dlahy, operace metafyzárních zlomenin, operace otevřených zlomenin, artroskopické operace a artroskopicky asistované, osteosyntézy, kompartment syndrom a jeho řešení.	6
	Polytrauma, sdružené poranění, trauma břicha a hrudníku - specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky.	6
Vybrané operační výkony v ortopedii	Topografická anatomie a funkce pohybového ústrojí ve vztahu k vybraným operačním výkonům v ortopedii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k vybraným operačním výkonům.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v ortopedii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v ortopedii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace vrozených a získaných deformit nohy, operace ramenního kloubu,	6

	operace kolenního kloubu, operace kyčelního kloubu.	
Vybrané operační výkony v neurochirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v neurochirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v neurochirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů, přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v neurochirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v neurochirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace mozku, operace na páteři a míše, operace periferních nervů, stereotaktické operace.	4
Vybrané operační výkony v ORL	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných v otorinolaryngologii (dále jen ORL).	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě v ORL.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů a přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v ORL	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v ORL - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace ucha, operace nosu a paranasálních dutin, operace hltanu, operace na krku.	4
Vybrané operační výkony ve stomatochirurgii	Topografická anatomie a funkce orgánů operovaných ve stomatochirurgii.	1
	Patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě ve stomatochirurgii.	1
	Názvosloví a charakteristika základních typů operačních výkonů, přehled a charakteristika operačních přístupů, techniky ve stomatochirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů ve stomatochirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium,	4

	implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky. Dentoalveolární výkony: chirurgická extrakce zubu, resekce kořenového hrotu. Maxilofaciální chirurgické výkony: stabilní osteosyntéza zlomeniny dolní čelisti, korekce předkusu dolní čelisti sagitální osteotomií, operace karcinomu dolního rtu, operace karcinomu spodiny ústní a jazyka.	
Vybrané operační výkony v dětské traumatologii, ortopedii, neurochirurgii	Zvláštnosti operačních výkonů v dětské traumatologii, ortopedii, neurochirurgii, patofyziologické stavy, jejich diagnostika a indikace k operační léčbě.	2
	Přehled a charakteristika operačních přístupů a techniky v dětské traumatologii, ortopedii, neurochirurgii.	2
	Vybrané operační výkony a specifické aspekty jednotlivých operačních výkonů v dětské traumatologii, ortopedii, neurochirurgii - operační výkon, indikace, poloha pacienta, přístup, postup, komplikace, přístrojová technika, specifické instrumentarium, implantáty, léčiva a další zdravotnické prostředky, materiály a pomůcky: operace úrazů dětí, operace vrozených vad.	5
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	6
Výsledky vzdělávání	<p>Absolvent/ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v klasifikaci operačních výkonů z různých hledisek, rozumí názvosloví základních operačních výkonů a zná obecné zásady operování, přičemž si uvědomuje význam těchto znalostí pro poskytování perioperační péče, • orientuje se v anatomii a funkci orgánů a orgánových systémů operovaných v jednotlivých klinických oborech a disciplínách a dokáže je využít při poskytování perioperační péče v roli instrumentářky, • zná patofyziologické stavy a orientuje se v diagnostických metodách, které se vztahují k jednotlivým patofyziologickým stavům v jednotlivých klinických oborech a disciplínách, • má přehled o operačních výkonech a specifických aspektech konkrétních operačních výkonů v jednotlivých klinických oborech a disciplínách a využívá tyto znalosti při poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi, a to v roli instrumentářky, cirkulující (obíhající) a sterilizační (nástrojové) sestry. 	

Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v traumatologii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvasivního výkonu v traumatologii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v traumatologii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného miniinvasivního výkonu v traumatologii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v ortopedii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvasivního výkonu v ortopedii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v ortopedii	2
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného miniinvasivního výkonu v ortopedii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v neurochirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v neurochirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v ORL	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvasivního výkonu v ORL	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného operačního výkonu ve stomatochirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně náročného miniinvasivního výkonu ve stomatochirurgii	1
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli cirkulující (obíhající) sestry u méně náročného až středně	1

náročného operačního výkonu v dětské traumatologii, ortopedii, neurochirurgii		
Poskytování vysoce specializované ošetrovatelské perioperační péče pacientovi v roli instrumentářky u méně náročného až středně náročného operačního výkonu v traumatologii, ortopedii, neurochirurgii		1
Způsob ukončení modulu:	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, simulace výkonů na modelu, apod.), splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 3. 	

3.3 Schopnosti a dovednosti po absolvování odborných modulů

Absolvent/ka odborných modulů je připraven/a:

- zajišťovat předsterilizační přípravu a sterilizaci zdravotnických prostředků základními a specifickými způsoby a metodami,
- rozhodovat o způsobu vytváření a udržování asepsy v perioperačním prostředí ve spolupráci s orgány ochrany veřejného zdraví,
- zajišťovat stálou pohotovost pracoviště, základních a speciálních přístrojů, instrumentaria, implantátů a dalších zdravotnických prostředků, potřebného materiálu a pomůcek k plánovaným a neodkladným operačním výkonům,
- zajišťovat, připravovat a doplňovat instrumentarium, implantáty, staplery a další zdravotnické prostředky, materiál a pomůcky bezprostředně před, v průběhu a bezprostředně po operačním výkonu dle potřeb operačního týmu,
- zajišťovat přípravu, manipulaci a obsluhu operačních stolů, přístrojů a tlakových nádob,
- zajišťovat základní polohy a fixaci pacientů na operačním stole, včetně prevence komplikací z imobilizace, a to ve spolupráci s lékařem a ostatními členy operačního týmu,
- podílet se na specifickém polohování a fixaci (repozice a fixace) pacienta na operačním stole pod odborným dohledem a přímým vedením lékaře,
- přikládat nebo zajišťovat přiložení inaktivní elektrody při použití monopolární koagulace u pacienta,
- provádět antisepsi operačního pole,
- podílet se na rouškování pacienta,
- instrumentovat při operačních výkonech,
- provádět ve spolupráci s chirurgickým týmem početní kontrolu nástrojů, břišních roušek a dalších použitých zdravotnických prostředků bezprostředně před, dle potřeb v průběhu a bezprostředně po operačním výkonu,
- asistovat u méně náročných operačních výkonů.

4 Hodnocení výsledků vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání

Akreditované zařízení přidělí každému účastníkovi specializačního vzdělávání školitele, který je zaměstnancem akreditovaného zařízení. Školitel pro teoretickou výuku vypracovává studijní plán a plán plnění praktických výkonů, které má účastník vzdělávání v průběhu přípravy absolvovat a průběžně prověřuje znalosti (vědomosti a dovednosti). Školitel pro praktickou část hodnotí zvládnutí výkonů stanovených vzdělávacím programem. Odborná praxe na odborných pracovištích probíhá pod vedením přiděleného školitele, který je zaměstnancem daného pracoviště, má specializovanou způsobilost v oboru a osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Školitel odborné praxe potvrzuje splnění výkonů.

a) Průběžné hodnocení školitelem:

- školitel pravidelně a průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti účastníka specializačního vzdělávání. Do Logbooku zapisuje ukončení každého modulu.

b) Předpoklad pro vykonání atestační zkoušky:

- absolvování teoretické a praktické výuky, včetně splnění požadované odborné praxe v akreditovaném zařízení potvrzené v Logbooku a splnění výkonů obsažených ve vzdělávacím programu potvrzené přiděleným školitelem;
- získání příslušného počtu kreditů.

c) Vlastní atestační zkouška probíhá dle platné legislativy.

5 Profil absolventa

Absolvent/ka specializačního vzdělávání v oboru Perioperační péče je připraven/a provádět, zajišťovat a koordinovat základní, specializovanou a vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči v perioperační péči. Je oprávněn/a na základě vlastního posouzení a rozhodnutí, v souladu s platnou legislativou zabezpečovat perioperační péči v rozsahu své specializované způsobilosti stanovenou činnostmi, ke kterým je připraven/a na základě tohoto vzdělávacího programu.

5.1 Charakteristika výstupních vědomostí, dovedností a postojů, tj. profesních kompetencí, pro které absolvent/ka specializačního vzdělávání získal/a způsobilost

Všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí v oboru Perioperační péče je připravena:

- poskytovat ošetrovatelskou perioperační péči, založenou na individuálním a holistickém přístupu k pacientovi a na ošetrovatelském procesu,
- provádět ošetrovatelskou perioperační péči v souladu s etickými a právními aspekty ošetrovatelské péče,
- efektivně komunikovat s pacienty a jejich rodinami a jinými pracovníky podílejícími se na ošetrovatelské perioperační péči,
- zvládat multikulturní odlišnosti v ošetrování pacientů na vlastním pracovišti v rámci své specializace,
- odborně vést méně zkušené pracovníky svého oboru, personál způsobilý k výkonu povolání pod odborným dohledem nebo pod přímým vedením a účastníky studia specializačního vzdělávání oboru „Perioperační péče“ v roli školitele,
- navrhovat a vypracovávat plány edukace pro pacienta, případně jiné osoby,
- systematicky plánovat, řídit, realizovat a vyhodnocovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči v rámci perioperační péče,
- brát v úvahu lidské, materiální a finanční zdroje při řízení a poskytování ošetrovatelských služeb v perioperačním prostředí,
- uplatňovat manažerské funkce, jejichž cílem je zvyšování kvality specializované ošetrovatelské péče a minimalizace pochybení v ošetrovatelské praxi,
- podílet se na přechodu činností zdravotnického zařízení ze standardních podmínek do činností za nestandardních podmínek,
- brát v úvahu orientaci na podporu a udržování zdraví, prevenci, rehabilitaci, včetně ohledu na životní prostředí při řízení a poskytování ošetrovatelských služeb v perioperačním prostředí,
- zajišťovat a poskytovat aseptickou a bezpečnou vysoce specializovanou ošetrovatelskou perioperační péči pacientovi, včetně zajištění bezpečí personálu v perioperačním prostředí ve spolupráci s víceoborovým týmem,
- podporovat a zvládat týmový přístup v ošetrovatelské péči o pacienta v perioperačním prostředí,

- prokázat dovednosti sestry v roli instrumentářky, cirkulující (obíhající) a sterilizační (nástrojové) sestry,
- využít oblast informatiky, coby zdroje aktuálních informací pro ošetrovatelskou perioperační péči,
- vzdělávat se, zvládat metody výzkumu, realizovat výzkumnou činnost a získané poznatky založené na výsledcích výzkumu uplatňovat v perioperační péči,
- přispívat k rozvíjení a dodržování vysoké úrovně profesionální ošetrovatelské perioperační péče.

6 Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

Vzdělávací instituce, zdravotnická zařízení a pracoviště zajišťující výuku účastníků specializačního vzdělávání musí být akreditována dle ustanovení § 45 zákona č. 96/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Tato zařízení musí účastníkovi zajistit absolvování specializačního vzdělávání dle příslušného vzdělávacího programu. Minimální kritéria akreditovaných zařízení jsou dána splněním odborných, provozních, technických a personálních předpokladů.

6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště

Personální požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • Školitelem pro praktickou výuku se rozumí zaměstnanec akreditovaného zařízení ve smyslu zákona č. 96/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů, který organizuje a řídí teoretickou nebo praktickou část specializačního vzdělávání*. • Školitelem může být pouze všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí v oboru specializace Perioperační péče (dříve Instrumentování na operačním sále), která je držitelem Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu v oboru všeobecná sestra“ a pracuje v oboru specializace minimálně 5 let. • Lektorem pro teoretickou výuku se rozumí zdravotnický nebo jiný odborný pracovník, který se podílí na výuce v teoretické části specializačního vzdělávání. • Lektorem může být zdravotnický pracovník, který je držitelem Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. • Lektorem může být všeobecná sestra pracující bez odborného dohledu s profesními zkušenostmi a výkonem povolání v délce nejméně 5 let. • Lektorem může být lékař s atestací v příslušném oboru i lékař s praxí v min. délce 3 let v oboru. • Lektorem může být i další odborný pracovník s jinou kvalifikací (JUDr., Ing. atd.), která odpovídá zaměření vzdělávacího programu (předměty jako je management, právní problematika, krizový management, atd.). • Doklady o odborné, specializované event. pedagogické způsobilosti, o délce odborné praxe.
-----------------------------	---

* školitelem může být i mentor, pokud splňuje požadavky na školitele stanovené vzdělávacím programem

	<ul style="list-style-type: none"> • Poměr školitel / žkolenee 1 : 2.
Materiální a technické vybavení	<ul style="list-style-type: none"> • Modely a simulátory potřebné k výuce praktických dovedností – modely a simulátory k výuce KPR, které signalizují správnost postupu KPR včetně grafického záznamu. Odborná učebna pro obor Perioperační péče musí být vybavena minimálně instrumentačním a pomocným stolem, základním instrumentariem, obalovými systémy, rouškovacími systémy, operačními plášti, ústenkami a čepicemi, indikátory a dalším spotřebním materiálem potřebným k výuce. • Pro teoretickou část vzdělávacího programu standardně vybavená učebna s PC a dataprojektorem a s možností přístupu k internetu. • Musí odpovídat standardům a platné legislativě. • Přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení).
Organizační a provozní požadavky	<ul style="list-style-type: none"> • Pro teoretickou část vzdělávacího programu – jiná zařízení, která mají smluvní vztah s poskytovatelem zdravotní péče dle příslušného oboru specializace. • Pro praktickou část vzdělávacího programu – poskytování zdravotní péče dle příslušného oboru. • Pro praktickou část vzdělávacího programu smluvní vztah s jedním nebo více akreditovaným zařízením z důvodu zajištění komplexnosti vzdělávacího programu.
Bezpečnost a ochrana zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • Součástí teoretické i praktické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany včetně ochrany před ionizujícím zářením. • Výuka k bezpečné a zdravé neohrožující práci vychází z požadavků platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. • Požadavky jsou doplněny informacemi o rizicích možných ohrožení v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik.

7 Tabulka modulů

Specializační vzdělávání v oboru				
Kód	Typ	Název	Rozsah	Počet kreditů
ZM	P	Organizační a metodické vedení specializované ošetrovatelské péče	1 týden T – 40 hodin	20 (á 4 kredity/den)
OM 1	P	Role sestry v perioperační péči	10 dnů T – 80 hodin 3 dny Pr – 24 hodin	40 (á 4 kredity/den) 3 (á 1 kredit/den)
OM 2	P	Perioperační péče o pacienta ve vybraných oborech (všeobecné chirurgii, hrudní, kardiochirurgii a cévní, urologii, gynekologii a porodnictví, oční, plastické a dětské chirurgii)	10 dnů T – 80 hodin 12 dnů Pr – 96 hodin	40 (á 4 kredity/den) 12 (á 1 kredit/den)
		Odborná praxe na pracovišti akreditovaného zařízení	1 týden Pr AZ – 40 hodin	15 (á 3 kredity/den)
OM 3	P	Perioperační péče o pacienta ve vybraných oborech (ortopedie, traumatologie, neurochirurgie, ORL, stomatochirurgie, dětská ortopedie, traumatologie a neurochirurgie)	10 dnů T – 80 hodin 10 dnů Pr – 80 hodin	40 (á 4 kredity/den) 10 (á 1 kredit/den)
		Odborná praxe na pracovišti akreditovaného zařízení	1 týden Pr AZ – 40 hodin	15 (á 3 kredity/den)
			T – teorie Σ 280 Pr – praxe Σ 200 Pr – AZ Σ 80 hodin	
			Celkem 560 hodin	195 kreditů

Vysvětlivky: P – povinné, T - teorie, Pr – praxe, P – AZ – praxe na pracovišti akreditovaného zařízení.

8 Seznam doporučených zdrojů

Doporučená literatura
ANTUŠÁK, E.; KOPECKÝ, Z. <i>Úvod do teorie krizového managementu I.</i> 2. vyd. Praha: VŠE Economica, 2003. 98 s. ISBN 80-245-0548-7.
ASTL, J. <i>Otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku: pro bakaláře obor ošetrovatelství.</i> Praha: Karolinum - LF UK, 2002. 138 s. ISBN 80-246-0325-X.
BÁRTLOVÁ, S.; SADÍLEK, P.; TÓTHOVÁ, V. <i>Výzkum a ošetrovatelství.</i> Brno: NCO NZO, 2005. 146 s. ISBN 80-7013-416-X.
BARTOŠÍKOVÁ, I. <i>O syndromu vyhoření pro zdravotní sestry.</i> Brno: NCO NZO, 2006 86 s. ISBN 80-7013-439-9.
BULÍK, O. A KOL. <i>Perioperační péče o pacienta ve stomatochirurgii.</i> 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2013. 109 s. ISBN 978-80-7013-556-3
ČAPOV, I. a kol. <i>Drény a drenážní systémy v chirurgii.</i> Brno: IDV PZ, 1998. 83 s. ISBN 80-7013-269-8.
Časopis moderního ošetrovatelství <i>Florence.</i> Praha: Galén. ISSN 1801 - 464X.
Časopis <i>Sestra – odborný časopis pro zdravotní sestry.</i> Praha: Mladá fronta a.s. ISSN 1210-0404.
DUDA, M.; CZUDEK, S. s kol. autorů. <i>Miniinvazivní chirurgie.</i> Třinec: Nemocnice Podlesí, 1996. 231 s.
DUNGL, P. a kol. <i>Ortopedie.</i> 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2005. 1280 s. ISBN 80-247-0550-8.
DYLEVSKÝ, I. <i>Funkční anatomie.</i> 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2009. 544 s. ISBN 978-80-247-3240-4.
FERKO, A.; KRAJINA, A. <i>Arteriální aneuzyzmata. Základy endovaskulární a chirurgické léčby.</i> 1. vyd. Hradec Králové: ATD, 1999. 166 s. ISBN 80-901524-9-X.
FRANCŮ, M., HODOVÁ S. A KOLEKTIV AUTORŮ. <i>Perioperační péče o pacienta v rekonstrukční chirurgii a léčbě popálenin.</i> 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2011. 163 s. ISBN 978-80-7013-537-2
HAHN, A. a kol. <i>Otorinolaryngologie a foniatrie v současné praxi.</i> 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. 392 s. ISBN 978-80-247-0529-3.
HALAŠKA, M. <i>Urogynekologie.</i> Praha: Galén, 2004. 256 s. ISBN 80-7262-272-2.
HANKE, I. A KOL. <i>Perioperační péče o pacienta v hrudní chirurgii.</i> 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2013. 139 s. ISBN 978-80-7013-554-9
HAŠKOVCOVÁ, H. <i>Thanatologie, nauka o umírání a smrti.</i> 1. vyd. Praha: Galén, 2000. 191 s. ISBN 80-7262-034-7.
IVANOVÁ, K. a kol. <i>Multikulturní ošetrovatelství I.</i> 1.vyd. Praha: GRADA Publishing Publishing, 2005. 248 s. ISBN 80-247-1212-1.
IVANOVÁ, K.; JURÍČKOVÁ, L. <i>Písemné práce na vysokých školách se zdravotnickým zaměřením.</i> 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 100 s. ISBN 978-80-244-1832-2.
JEDLIČKOVÁ, J. A KOLEKTIV AUTORŮ. <i>Ošetrovatelská perioperační péče.</i> 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2012. 268 s. ISBN 978-80-7013-543-3
John Commission International. <i>Mezinárodní akreditační standardy pro nemocnice. Komentovaný oficiální překlad.</i> Praha: GRADA Publishing Publishing, 2004. 288 s. ISBN 80-247-0629-6.
KALA, Z., KYSELA, P., JEDLIČKOVÁ, J., ŠILHART, Z., HAMTILOVÁ, I. <i>Perioperační péče o pacienta v cévní chirurgii.</i> 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2011. 162 s. ISBN 978-80-7013-536-5

KALA, Z., PENKA, I. a kol. <i>Perioperační péče o pacienta v obecné chirurgii</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2010. 145 s. ISBN 978-80-7013-518-1.
KALA, Z., PROCHÁZKA, V. a kol. <i>Perioperační péče o pacienta v digestivní všeobecné chirurgii</i> . Brno: NCO NZO, 2010. 237 s. ISBN 978-80-7013-519-8.
KALÁB, M. A KOL. <i>Perioperační péče o pacienta v kardiouchirurgii</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2013. 195 s. ISBN 978-80-7013-557-0
KAWACIUK, I. <i>Urologie</i> . 1.vyd. Praha: Galén, 2009. 308 s. ISBN 978-80-7262-626-7.
KLOZAR, J. <i>Speciální otorinolaryngologie</i> . Praha: Galén, 2005. 224 s. ISBN 80-7262-346-X.
KOBILKOVÁ, J. <i>Základy gynekologie a porodnictví</i> . Praha: Galén, 2005. 368 s. ISBN 80-7262-315-X.
Kolektiv autorů. <i>Struktura kompetencí všeobecné sestry podle ICN</i> . Brno: NCO NZO, 2003. 57 s. ISBN 80-7013-392-9.
KRAUS, H. <i>Kompendium očního lékařství</i> . 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, 1997. 341 s. ISBN 80-7169-079-1.
KRŠKA, Z. <i>Tromboembolická nemoc v chirurgii: Trendy soudobé chirurgie, svazek 2</i> . Praha: Galén, 1998. 166 s. ISBN 80-85824-75-2.
MARKOVÁ, M. A KOL. <i>Role sestry specialistky</i> , 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2008. 102 s. ISBN 978-80-7013-488-7.
MARKOVÁ, M. <i>Stomie gastrointestinálního a močového traktu</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2006. 68 s. ISBN 80-7013-434-8.
MAZÁNEK, J. <i>Traumatologie orofaciální oblasti</i> . Praha: GRADA Publishing, 2007. 177 s. ISBN 978-80-247-1444-8.
MELICHERČÍKOVÁ, V. <i>Sterilizace a dezinfekce v prevenci nozokomiálních nákaz</i> . Praha: Galén, 2007. 57 s. ISBN 978-80-7262-468-3.
MUNZAROVÁ, M. <i>Zdravotnická etika od A do Z</i> . 1.vyd. Praha: GRADA Publishing Publishing, 2005. 156 s. ISBN 80-247-1024-2.
NICHOLLS, A. J.; WILSON, I.; SUCHARDOVÁ, I. <i>Perioperační medicína</i> . Praha: Galén, 2006. 370 s. ISBN 80-7262-320-6.
PAFKO, P. et al. <i>Základy speciální chirurgie</i> . 1.vyd. Praha: Galen, Karolinum, 2008. 385 s. ISBN 978-80-7262-402-7 (Galén), ISBN 978-80-246-1451-9 (Karolinum).
PAŘÍZEK, A. <i>Porodnická analgezie a anestezie</i> . Praha: GRADA Publishing, 2002. 535 s. ISBN 80-7169-969-1.
PAYNE, J. a kol. <i>Kvalita života a zdraví</i> . 1.vyd. Praha: Nakladatelství TRITON, 2005. 629 s. ISBN 80-7254-657-0.
PLCH, J. <i>Otorinolaryngologie v perioperační péči</i> . 2. přepracované vyd. Brno: NCO NZO, 2008. 213 s. ISBN 978-80-7013-486-3.
PODSTATOVÁ, H. <i>Základy epidemiologie a hygieny</i> . 1. vyd. Praha: Galén, 2009. 158 s. ISBN 978-80-7262-597-0.
POKORNÝ, V. <i>Traumatologie</i> . Praha: Triton, 2002. 307s. ISBN 80-7254-277-X.
PRUDIL, L. <i>Základy právní odpovědnosti ve zdravotnictví</i> . 4. doplněné vydání. Brno: NCO NZO, 2006. 77 s. ISBN 80-7013-433-X.
REPKO, M. A KOLEKTIV AUTORŮ. <i>Perioperační péče o pacienta v ortopedii</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2012. 186 s. ISBN 978-80-7013-549-5
ROZSÍVAL, P. et al. <i>Oční lékařství</i> . Praha: Galén, Karolinum, 2006. 373 s. ISBN 80-7262-404-0 (Galén), ISBN 80-246-1213-5 (Karolinum).
SAMEŠ, M. a kol. <i>Neurochirurgie</i> . Učebnice pro lékařské fakulty a postgraduální studium příbuzných oborů. Praha: Maxdorf, 2005. 127 s. ISBN 80-7345-072-0.
SMRČKA, M.; PŘIBÁŇ, V. a spol. <i>Vybrané kapitoly z neurochirurgie pro studenty lékařské</i>

<i>fakulty</i> . 1. vyd. Brno: LF MU, 2005. 98 s. ISBN 80-210-3788-1.
SOSNA, A.; ČECH, O.; KRBEK, M. <i>Operační přístupy ke skeletu končetin, pánve a páteře</i> . Praha: Triton, 2005. 239 s. ISBN 80-7254-640-6.
STAFFA, R. <i>Záchrana kriticky ischemické končetiny: Pedální bypass</i> . 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2005. 110 s. ISBN 80-247-0957-0.
SVOBODNÍK, P. <i>Management pro zdravotníky v kostce</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2009. 127 s. ISBN 978-807013-498-6.
ŠETINA, M. a kol. <i>Kardiochirurgie</i> . 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, 2005. 60 s. ISBN 80-7040-779-4.
ŠKRLA, P. <i>Především neublížit</i> . Brno: NCO NZO, 2005, 162 s. ISBN 80-7013-419-4.
ŠKRLA, P.; ŠKRLOVÁ, M. <i>Kreativní ošetrovatelský management</i> . Praha: Advent-Orion, 2003. 477 s. ISBN 80-7072-841-1..
ŠNAJDAUF, J., CVACHOVEC, K., TRČ, T. <i>Dětská traumatologie</i> . 1. vyd. Praha: Galén, 2002. 180 s. ISBN 80-7262-152-1.
ŠNAJDAUF, J., ŠKÁBA, R. <i>Dětská chirurgie</i> . 1.vyd. Praha: Galén, 2005. 394 s. ISBN 80-7262-329-X.
ŠPIRUDOVÁ, L. a kol. <i>Multikulturní ošetrovatelství II</i> . 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 248 s. ISBN 80-247-1213-X.
TEYSCHL, O. <i>Minimálně invazivní operace v dětské chirurgii</i> . 1.vyd. Brno: IDV PZ, 2000. 90 s. ISBN 80-7013-312-0.
TOMAN, J.; SOVADINA, M. <i>Stomatochirurgie</i> . Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1967. 435 s.
VALENTA, J. <i>Základy chirurgie</i> . 2. vyd. Praha: Karolinum - nakladatelství UK, 2007. ISBN 978-80-246-1344-4.
VENGLÁŘOVÁ, M.; MÁHROVÁ, G. <i>Komunikace pro zdravotní sestry</i> . 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 144 s. ISBN 80-247-1262-8.
VESELSKÝ, Z. <i>Vybrané kapitoly z urologie: vybrané aspekty ošetrovatelské péče u nemocných s onemocněním horních a dolních močových cest</i> . :Gema Art Group, 2007. 125 s. ISBN 978-80-86087-61-0.
VESELÝ, J. a kol. <i>Plastická chirurgie pro lékařské fakulty a postgraduální výchovu</i> . Brno: Lékařská fakulta Masarykovy univerzity v Brně, 2007.
VESELÝ, R. A KOLEKTIV AUTORŮ. <i>Perioperační péče o pacienta v traumatologii</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2011. 202 s. ISBN 978-80-7013-539-6
VÍCHA, I. A KOLEKTIV AUTORŮ. <i>Perioperační péče o pacienta v oční chirurgii</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2011. 167 s. ISBN 978-80-7013-541-9
VIŠŇA, P.; HOCH, J. <i>Traumatologie dospělých</i> . Praha: Maxdorf, 2004. 157 s. ISBN 80-7345-034-8.
VONDRÁČEK, L.; VONDRÁČEK, J. <i>Odpovědnost při poskytování ošetrovatelské péče</i> . Praha: Galén, 2006. 30 s. ISBN 80-7262-392-3.
VYBÍRAL, Z. <i>Psychologie komunikace</i> . 1.vyd. Praha: Portál, 2005. 320 s. ISBN 80-7178-998-4.
WENDSCHE, P., POKORNÁ, A., ŠTEFKOVÁ, A. <i>Perioperační ošetrovatelská péče</i> . Praha: Galén, 2012. 117 s. ISBN 978-80-7262-894-0.
ZEMAN, M. <i>Speciální chirurgie</i> . Praha: Galén, 2001, 2004, 2006. 575 s. ISBN 80-7262-260-9.
ZEMANOVÁ, J. <i>Základy anesteziologie – 1 část</i> . 2. přeprac. vyd. Brno: NCO NZO, 2009. 149s. ISBN 978-80-7013-505-1.
ZEMANOVÁ, J. <i>Základy anesteziologie 2</i> . 1. vydání. Brno: NCO NZO, 2005. 163 s. ISBN 80-7013-430-5.

ZERHAU, P. *Elektrostimulace v urologii*. Brno: IDV PZ, 1995.

ZERHAU, P. *Operační léčba dysfunkcí dolních močových cest*. Brno: IDV PZ, 2000. 59 s.
ISBN 80-7013-308-2

ZLÁMAL, J.; BELLOVÁ, J. *Ekonomika zdravotnictví*. 1.vyd. Brno: NCO NZO, 2005. 206 s.
ISBN 80-7013-429-1.

ŽVÁK, I. *Traumatologie ve schématech a RTG obrazech*. Praha: GRADA Publishing, 2006. 205 s.
ISBN 80-247-1347-0.